

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE – UZASADNIENIE TYTUŁU PRACY	9
1. PODSTAWOWE POJĘCIA PSYCHOLOGII ZMIAN ROZWOJOWYCH	19
1.1. Ewolucjonizm	19
1.2. Człowiek	20
1.3. Życie człowieka	21
1.4. Zdrowie człowieka	23
1.5. Aktywność człowieka	26
1.6. Rozwój człowieka	28
1.7. Okresy rozwoju człowieka	29
1.8. Zmiany rozwojowe człowieka	31
1.9. Zadania rozwojowe człowieka	32
1.10. „Paradoks rozwoju” człowieka	32
1.11. Kategorie rozwoju człowieka	33
1.12. Osobowość człowieka	34
1.13. Zachowanie człowieka	34
1.14. Proces zmian rozwojowych człowieka	35
1.15. Podsumowanie objaśnień pojęć podstawowych	36
2. PRZEDMIOT, CELE, FUNKCJE I ZADANIA PSYCHOLOGII ZMIAN ROZWOJOWYCH	37
2.1. Przedmiot psychologii zmian rozwojowych	37
2.2. Cele psychologii zmian rozwojowych	37
2.3. Funkcje psychologii zmian rozwojowych	38
2.4. Zadania psychologii zmian rozwojowych	38
2.5. Miejsce psychologii zmian rozwojowych wśród innych nauk	39
2.5.1. Psychologia zmian rozwojowych wśród nauk biologicznych	39
2.5.2. Psychologia zmian rozwojowych wśród nauk społecznych	40
2.5.3. Psychologia zmian rozwojowych wśród nauk psychologicznych	41
2.5.4. Psychologia zmian rozwojowych wśród innych nauk o człowieku	41
Zapamiętaj zawartość treściową pojęć Opracuj odpowiedzi na pytania	
3. CZYNNIKI I WYZNACZNIKI ZMIAN ROZWOJOWYCH.....	45
3.1. Objaśnienia terminów: „czynnik” i „wyznacznik”	45
3.2. Podmiotowe uwarunkowania zmian rozwojowych	46
3.2.1. Biologiczne wyznaczniki zmian rozwojowych	46
3.2.2. Fizyczne wyznaczniki zmian rozwojowych	53
3.2.3. Psychiczne wyznaczniki zmian rozwojowych	54

3.3. Przedmiotowe uwarunkowania zmian rozwojowych	56
3.3.1. Historyczne wyznaczniki zmian rozwojowych.....	56
3.3.2. Ekonomiczne wyznaczniki zmian rozwojowych.....	58
3.3.3. Techniczne wyznaczniki zmian rozwojowych	59
3.3.4. Kulturowe wyznaczniki zmian rozwojowych.....	61
3.3.5. Społeczne wyznaczniki zmian rozwojowych.....	63
3.3.6. Edukacyjne wyznaczniki zmian rozwojowych.....	67
3.4. Integracyjny wpływ czynników i wyznaczników na zmiany rozwojowe człowieka	68
Zapamiętaj zawartość treściową pojęć	
Opracuj odpowiedzi na pytania	
4. OKRESY I STADIA ZMIAN ROZWOJOWYCH.....	71
4.1. Kryteria podziału biegu życia ludzkiego.....	71
4.2. Okresy i stadia zmian rozwojowych człowieka	73
4.3. Charakterystyka okresów zmian rozwojowych człowieka	73
4.3.1. Okres prenatalny	73
4.3.2. Okres żłobkowy	74
4.3.3. Okres przedszkolny.....	74
4.3.4. Okres młodszoszkolny	75
4.3.5. Okres średnioszkolny	76
4.3.6. Okres starszozkolny	77
4.3.7. Okres uczelniany (akademicki).....	77
4.3.8. Okres pracowniczy.....	78
4.3.9. Okres postpracowniczy	80
4.3.10. Refleksje ogólne o okresach zmian rozwojowych.....	81
Zapamiętaj zawartość treściową pojęć	
Opracuj odpowiedzi na pytania	
5. KATEGORIE ZMIAN ROZWOJOWYCH.....	83
5.1. Różnorodność kategorii zmian rozwojowych	83
5.2. Charakterystyka kategorii zmian rozwojowych.....	84
5.2.1. Biologiczne zmiany rozwojowe	84
Zapamiętaj zawartość treściową pojęć	
Opracuj odpowiedzi na pytania	
5.2.2. Psychiczne zmiany rozwojowe	105
Zapamiętaj zawartość treściową pojęć	
Opracuj odpowiedzi na pytania	
5.2.3. Uczuciowe zmiany rozwojowe	117
Zapamiętaj zawartość treściową pojęć	
Opracuj odpowiedzi na pytania	

5.2.4. Erotyczne zmiany rozwojowe człowieka.....	121
Zapamiętaj zawartość treściową pojęć	
Opracuj odpowiedzi na pytania	
5.2.5. Moralne zmiany rozwojowe.....	124
Zapamiętaj zawartość treściową pojęć	
Opracuj odpowiedzi na pytania	
5.2.6. Społeczne zmiany rozwojowe.....	127
Zapamiętaj zawartość treściową pojęć	
Opracuj odpowiedzi na pytania	
5.2.7. Profesjonalne zmiany rozwojowe.....	134
Zapamiętaj zawartość treściową pojęć	
Opracuj odpowiedzi na pytania	
5.2.8. Osobowościowe zmiany rozwojowe	143
Zapamiętaj zawartość treściową pojęć	
Opracuj odpowiedzi na pytania	
6. ZABURZENIA I UPOŚLEDZENIA ZMIAN ROZWOJOWYCH.....	157
6.1. Objasnienia pojęć: „zaburzenie”, „upośledzenie”, „zaburzenie i upośledzenie rozwojowe”	157
Zapamiętaj zawartość treściową pojęć	
Opracuj odpowiedzi na pytania	
7. TYPY I METODY BADAŃ ZMIAN ROZWOJOWYCH.....	163
7.1. Objasnienia pojęć: „typ badań”, „metoda badań”	163
7.2. Typy badań i ich charakterystyka.....	164
7.3. Metody badań zmian rozwojowych.....	170
7.4. Kompleksowe stosowanie metod badań zmian rozwojowych	209
7.5. Poznawcza wartość metod badań zmian rozwojowych	209
Zapamiętaj zawartość treściową pojęć	
Opracuj odpowiedzi na pytania	
8. TEORIE W PSYCHOLOGII ZMIAN ROZWOJOWYCH.....	213
8.1. Teorie w nauce	213
8.2. Definicje pojęcia „teoria”	214
8.3. Zalety i funkcje teorii w nauce	215
8.4. Zarys teorii rozwoju naukowej wiedzy pojęciowej uczniów	217
8.5. Obecność teorii w pracach awansowych.....	218
8.6. Problemy teoretyczne w psychologii zmian rozwojowych (przykłady).....	218
8.7. Model teorii w nauce	219
8.8. Charakterystyka teorii w psychologii zmian rozwojowych.....	221
8.8.1. Teorie biologiczne	222

8.8.2. Teorie socjologiczne	224
8.8.3. Teorie psychologiczne	225
8.8.4. Inne teorie w psychologii zmian rozwojowych.....	228
Zapamiętaj zawartość treściową pojęć	
Opracuj odpowiedzi na pytania	
9. HISTORIA PSYCHOLOGII ZMIAN ROZWOJOWYCH	231
9.1. Pionierzy psychologii zmian rozwojowych	231
9.2. Twórcy psychologii zmian rozwojowych	232
9.3. Psychologia zmian rozwojowych w Polsce	234
9.3.1. Pionierzy psychologii zmian rozwojowych	234
9.3.2. Współtwórcy psychologii zmian rozwojowych	235
9.3.3. Twórcy psychologii zmian rozwojowych.....	236
9.3.4. Główne wydarzenia w dziejach psychologii zmian rozwojowych w Polsce	239
Zapamiętaj zawartość treściową pojęć	
Opracuj odpowiedzi na pytania	
10. NORMALNE I PATOLOGICZNE ZACHOWANIE CZŁOWIEKA JAKO PRZEJAW JEGO ZMIAN ROZWOJOWYCH.....	245
10.1. Zachowanie normalne.....	245
10.2. Zachowanie patologiczne.....	257
10.3. Terminy patogenne (przykłady).....	270
Zapamiętaj zawartość treściową pojęć	
Opracuj odpowiedzi na pytania	
11. TEST KMC – 2015: SPRAWDŹ SWOJĄ WIEDZĘ.....	275

BIBLIOGRAFIA 289